

Znanstvena istraživanja u javnom zdravstvu

Odrednice jednakosti i pravičnosti u zdravlju i zdravstvenoj zaštiti u Hrvatskoj

Ranko Stevanović

Sažetak rada:

Projekt je integralni dio programa „Biobanka“ i kao primani, opći cilj, zadužen je za terensko istraživanje (anketiranja, uzimanja uzoraka krvi) na uzroku od 1500 ispitanika. Specifični ciljevi projekta, također u uskoj povezanosti s navedenim programom, odnose se na istraživanje jednakosti i pravičnosti u zdravlju i zdravstvenoj zaštiti u Hrvatskoj. Jednakost i pravičnost u zdravlju različitog su stupnja u različitim zemljama, što velikim dijelom ovisi o političkim, ekonomskim i društvenim specifičnostima i tradicijama svake zemlje. Najčešće su istraživane nejednakosti u zdravlju prema socioekonomskom statusu. Međutim, od interesa su i nejednakosti prema mjestu ili regiji stanovanja, zaposlenju, spolu, etničkoj pripadnosti, migraciji i specifičnim bolestima. Ciljevi i plan rada sastoje se od nekoliko faza i razina istraživanja: -kvalitativno istraživanje o poimanju i vrednovanju nejednakosti i nepravičnosti u zdravstvenom stanju i zdravstvenoj zaštiti među predstavnicima svih glavnih aktera u hrvatskom zdravstvenom sustavu (poslodavci, zdravstveni djelatnici, korisnici, vulnerable skupine) -kvantitativna presječna studija identifikacije i opisa postojećih socijalno uvjetovanih razlika u zdravlju (zdravstvenom stanju) i zdravstvenoj zaštiti (financiranju, korištenju, dostupnosti i ishodima) -praćenje promjena tijekom vremena korištenjem postojećih izvora podataka iz redovne godišnje statistike i već provedenih zdravstvenih anketa u Hrvatskoj -priprema i provedba opservacijske epidemiološke studije na uzorku nekoliko ugroženih grupa u društvu (migranti, HIV-pozitivni, žrtve rata, najsiromašniji) koje su pod većim rizikom snošenja posljedica nedovoljno pravičnog sustava -priprema dokaza i preporuka za društveno djelovanje na smanjivanju nejednakosti koje utječu na zdravlje -pružanje znanstvene podloge, uključujući i potrebnu metodologiju za analizu utjecaja pojedinih mjera iz područja zdravstvene, socijalne ili ekonomske politike na razlike u zdravlju i zdravstvenoj zaštiti, koje bi trebalo uzeti u obzir prilikom njihove pripreme i provođenja. Očekujemo da će rezultati pokazati povećanje razlika u zdravlju među različitim socioekonomskim skupinama u društvu. Također će se vidjeti koje od ugroženih grupa u najvećoj mjeri snose posljedice nedovoljno pravičnog sustava. Usporedit će se s rezultatima dosadašnjih istraživanja Hrvatskoj i s dostupnim podacima ostalih zemalja europske Eur-A grupe u kojoj se po WHO klasifikaciji nalazi i Hrvatska.

Komentar o rezultatima rada u prve dvije godine projekta:

Objavljeno: Autorske knjige (1), Poglavlja u knjizi (5), Izvorni znanstveni i pregledni radovi u CC časopisima (1), Znanstveni radovi u drugim časopisima (3), Ostali radovi u drugim časopisima (3)
 Drugi radovi u zbornicima skupova s recenzijom (2), Radovi u zbornicima skupova bez recenzije (1),
 Sažeci u zbornicima skupova (3), Disertacije (2), Magistarski radovi (2)

Pozitivna iskustva vrijedna za druge:

Povezivanje jako puno „paralelnih“ istraživanja i istraživača, širenje mreže suradnika, angažiranje mladih suradnika, povezivanje s iskustvima s prethodnih sličnih istraživanja.

Što su prepreke u radu na projektu:

Premalo novaca za provođenje terenskog istraživanja - proračuna smanjen na trećinu od traženog, smanjenje realnog cilja istraživanja (umjesto populacijskog, samo pilot istraživanje), udaljenost od popisne godine za izradu randomiziranog uzorka, nedostatak registra pučanstva, „čekanje“ na novi popis stanovništva, nedostatak procjene stanovništva po dobi i spolu po županijama.

Kako upotrijebiti rezultate

Najprije za prijavu „pravog“ projekta koji bi omogućio istraživanje na reprezentativnom uzorku, najmanje stanovništva RH i regionalno. Rezultati se mogu koristiti kao podloga za prijavu i provedbu lokalnih programa i inicijativa za poboljšanje jednakosti i pravičnosti u zdravstvenoj zaštiti u Hrvatskoj. Također, rezultati se mogu iskoristiti za prijavu i provedbu specifičnih i lokalnih istraživačkih projekata s područja istraživanja jednakosti i pravičnosti u zdravstvenom sustavu.

Popis objavljenih rezultata i radova:

Hrvatska znanstvena bibliografija (CROSBİ)

Odrednice jednakosti i pravičnosti u zdravlju i zdravstvenoj zaštiti u Hrvatskoj (005-1080315-0303)

Autorske knjige (1)
 Poglavlja u knjizi (5)
 Izvorni znanstveni i pregledni radovi u CC časopisima (1)
 Znanstveni radovi u drugim časopisima (3)
 Ostali radovi u drugim časopisima (3)
 Drugi radovi u zbornicima skupova s recenzijom (2)
 Radovi u zbornicima skupova bez recenzije (1)
 Sažeci u zbornicima skupova (3)
 Disertacije (2)
 Magistarski radovi (2)

Autorske knjige

1. Stevanović, Ranko; Pristaš, Ivan.
Istraživanje kvalitete i zadovoljstva pacijenata zdravstvenim uslugama u djelatnosti opće/obiteljske medicine Republike Hrvatske .Zagreb : MZSS RH, HZJZ, 2006 (ostalo).

Poglavlja u knjizi

1. Rudan, Igor; Rudan, Diana; Saftić, Vanja; Musić Milanović Sanja; Stevanović, Ranko; Vuletić, Gorka; Baklja Konsuo, Ana; Markić, Joško; Krželj, Vjekoslav; Pucarar, Jasna; Biloglav, Zrinka; Ivanković, Davor. Zdravstveno stanje, specifične bolesti i očekivano trajanje života stanovništva hrvatskih otoka // Stanovništvo Hrvatskih otoka 2001. / Smoljanović, Mladen ;

- Smolanović, Ankica ; Rudan, Igor (ur.). Split : Laser plus d.o.o. Zagreb, 2008. Str. 69-85.
2. Stevanović, Ranko; Pristaš, Ivan. Zadovoljstvo u primarnoj zdravstvenoj zaštiti // Hrvatski zdravstveni pokazatelji / Capak, Krunoslav ; Dečković Vukres, Vlasta ; Gjenero Margan, Ira ; Hrabak Žerjavić, Vlasta ; Kuzman, Marina ; Ljubičić, Mate ; Mlinarić Galinović, Gordana ; Rodin, Urelija ; Strnad, Marija (ur.). Zagreb : MZSS, HZJZ, 2008. Str. 162-164.
 3. Stevanović, Ranko; Rodin, Urelija; Pristaš, Ivan; Dečković Vukres, Vlasta; Kuzman, Marina. Primarna zdravstvena zaštita // Hrvatski zdravstveni pokazatelji / Capak, Krunoslav ; Dečković Vukres, Vlasta ; Gjenero Margan, Ira ; Hrabak Žerjavić, Vlasta ; Kuzman, Marina ; Ljubičić, Mate ; Mlinarić Galinović, Gordana ; Rodin, Urelija ; Strnad, Marija (ur.). Zagreb : MZSS, HZJZ, 2008. Str. 146-151.
 4. Stevanović, Ranko; Tomić, Branimir; Ivičević Uhernik, Ana; Erceg, Marijan. Poboljšanje Hrvatski zdravstveni pokazatelji / Capak, Krunoslav ; Dečković Vukres, Vlasta ; Gjenero Margan, Ira ; Hrabak Žerjavić, Vlasta ; Kuzman, Marina ; Ljubičić, Mate ; Mlinarić Galinović, Gordana ; Rodin, Urelija ; Strnad, Marija (ur.). Zagreb : MZSS, HZJZ, 2008. Str. 26-30.
 5. Stevanović, Ranko; Stanić, Arsen; Jovanović, Aleksandar. Uspostava i razvoj integralnoga zdravstvenog informacijskog sustava // Organizacija i upravljanje u medicinsko-biokemijskom laboratoriju: priručnik / Tečaj trajnog usavršavanja medicinskih biokemičara / Stavljanić Rukavina, Ana (ur.). Zagreb : Medicinska naklada, 2007. Str. 13-26.

Izvorni znanstveni i pregledni radovi u CC časopisima

1. Vončina, Luka; Pristaš, Ivan; Mastilica, Miroslav; Polašek, Ozren; Šošić, Zvonko; Stevanović, Ranko. Use of Preventive Health Care Services among the Unemployed in Croatia. // Croatian Medical Journal. 48 (2007) , 5; 667-674.

Znanstveni radovi u drugim časopisima

1. Hunjak, Blaženka; Pristaš, Ivan; Stevanović, Ranko. Uročnici urinarnih infekcija i antimikrobna osjetljivost u vanbolničkoj populaciji. // Acta Medica Croatica. 61 (2007) , 1; 111-5.
2. Stanić, Arsen; Stevanović, Ranko; Pristaš, Ivan; Tiljak, Hrvoje; Benković, Vanesa; Krčmar, Nevenka; Jovanović, Aleksandar; Jurlina, Nataša; Nott, Teodora. Djelatnost obiteljske medicine u Hrvatskoj – kvaliteta mjerena subjektivnim zadovoljstvom korisnika. // Medicus. 16 (2007) , 1; 111-119.
3. Jovanović, Aleksandar; Gluhak, Ines; Stevanović, Ranko; Pristaš, Ivan; Jurković, Ljiljanka; Nekić Cerovečki, Venija; Bežovan, Blaženka; Mrazovac Oštrić, Gordana; Vuk, Željko; Bilić, Jolanda. Je li moguć povratak konceptu obiteljskog liječnika ?. // Acta Medica Croatica. 61 (2006) , 1; 77-81.

Ostali radovi u drugim časopisima

1. Kern, Josipa; Fišter, Kristina; Petrovečki, Mladen; Polašek, Ozren; Stevanović, Ranko; Vuletić, Silvije; Victor, Maojo; Fernando, Martin-Sanchez; George, Potamias; Gonzales Bernaldo de Quiros, Ferman; Gonzales, Danilo; Legre, Yanick; Moustakis, Vassilis. Action Grid: International Networking in Grid Computing and Biomedical Informatics. // Acta Informatica Medica. 13 (2008) , 3; 156-158.
2. Stanić, Arsen; Stevanović, Ranko; Pristaš, Ivan; Jovanović, Aleksandar; Jurlina, Nataša; Bešić Barun, Višnja; Not, Teodora; Krčmar, Nevenka. Javnozdravstveni pristup u prevenciji kroničnih bubrežnih bolesti – probir za kroničnu bubrežnu bolest. // Medix - specijalizirani medicinski dvomjesečnik. XIV (2008) , 74; 34-39.
3. Pristaš, Ivan; Erceg, Marijan; Stevanović, Ranko; Rodin, Urelija. Preventivni pregledi osiguranih osoba starijih od 50 godina u 2006. godini. // Hrvatski časopis za javno zdravstvo. 3 (2007), 11;7-11.

Drugi radovi u zbornicima skupova s recenzijom

1. Krčmar, Nevenka; Tonković, Aleksandar. Uloga županijskog doma zdravlja u zbrinjavanju bolesnika s akutnim koronarnim sindromom // Hutna stanja u obiteljskoj medicini Kardiopulmonalna reanimacija u obiteljskoj medicini / Tiljak, Hrvoje (ur.). ZAGREB : Hrvatska udružba obiteljske medicine, 2008. 96-106.
2. Stanić, Arsen; Stevanović, Ranko; Tiljak, Hrvoje; Znaor, Ariana; Rodin, Urelija; Krčmar, Nevenka; Gluhak, Ines; Jovanović, Aleksandar. Usporedba načina i vrsta plaćanja, izvršitelja i kontrole kvalitete u zdravstvenim sustavima SAD i Hrvatske // Sedmi kongres Hrvatskog društva obiteljskih doktora Hrvatskog liječničkog zbora, Rovinj / Bruno Mazzi (ur.). Rovinj : Hrvatsko društvo obiteljskih doktora, 2007. 53-64

Radovi u zbornicima skupova bez recenzije

1. Stevanović, Ranko. Inovativna reforma zdravstvene zaštite - kakva bi trebala biti // Hospicij i palijativna skrb - osnovno ljudsko pravo / Jušić, Anica ; Braš, Marijana ; Lončar, Zoran (ur.). Zagreb : Hrvatsko društvo za hospicij/palijativnu skrb, 2008. 11-21.

Sažeci u zbornicima skupova

1. Stevanović, Ranko; Stanić, Arsen; Jovanović, Aleksandar; Jurlina, Nataša; Gluhak, Ines; Krčmar, Nevenka; Bešić Barun, Višnja; Merzel, Marijan. STD i urinarne infekcije u primarnoj i bolničkoj zdravstvenoj zaštiti u 2006. godini - putovi za rješavanje problema STD u djelatnostima primarne zdravstvene zaštite // 10. simpozij o spolno prenosivim bolestima i urogenitalnim infekcijama Simpozij Slavka Schonvalda / Škerk, Višnja (ur.). Zagreb : Hrvatsko društvo za urogenitalne i spolno prenosive infekcije HLZ-a, Klinika za infektivne bolesti, 2008. 49-50.
2. Stevanović, Ranko; Pristaš, Ivan; Stanić, Arsen. Sigurnost i privatnost podataka oboljelih od spolno prenosivih bolesti i urinarnih infekcija u zdravstvenom informacijskom sustavu // 9. simpozij o spolno prenosivim bolestima i urogenitalnim infekcijama - Knjiga sažetaka / Škerk, Višnja (ur.). Opatija : Hrvatsko društvo za urogenitalne i spolno prenosive infekcije HLZ-a, Klinika za infektivne bolesti, 2007. 69-71.
3. Stevanović, Ranko; Stanić, Arsen; Jovanović, Aleksandar; Merzel, Marijan; Guhak, Ines; Krčmar, Nevenka; Bešić Barun, Višnja. Spolno prenosive bolesti i urinarne infekcije u bolničkoj i primarnoj zdravstvenoj zaštiti - putovi za rješavanje problema // 9. simpozij o spolno prenosivim bolestima i urogenitalnim infekcijama - Knjiga sažetaka / Škerk, Višnja (ur.). Opatija : Hrvatsko društvo za urogenitalne i spolno prenosive infekcije HLZ-a, Klinika za infektivne bolesti, 2007. 66-67.

Disertacije

1. Kožul, Karlo. Značajke rizičnog ponašanja u korisnika centara za savjetovanje i testiranje na HIV u Osijeku i Zadru / doktorska disertacija. Osijek : Medicinski fakultet Osijek, 11.06. 2008, 118 str. Voditelj: Stevanović, Ranko.
2. Rodin, Urelija. Model klasifikacije uzroka perinatalnih smrti / doktorska disertacija. Zagreb : Medicinski fakultet, 16.05 2008, 117 str. Voditelj: Kos, Marina.

Magistarski radovi

1. Benković, Vanesa. Korisnost studije zdravlja u kontekstu regionalnog planiranja za zdravlje / magistarski rad. Zagreb : Medicinski fakultet, 9.10. 2008, 125 str. Voditelj: Stevanović, Ranko.
2. Kmetović Prkačin, Karmen. Neke mjerljive značajke obiteljskih odnosa roditelja i adolescenata kao odrednica pojave bolesti

